

ме тому питання щодо побудови ефективної диференційованої цінової політики підприємства на сучасному етапі його функціонування набуває надзвичайної ваги.

Промоційна (PR) стратегія. Промоційна стратегія будь-якого меблевого підприємства повинна забезпечувати застосування системи інтерактивної промоції, яка дасть змогу споживачу отримувати необхідну інформацію про продукцію підприємства для її адекватного сприйняття та висування пропозицій щодо її удосконалення. Це вагома основа (платформа) формування маркетингової стратегії на базі CRM-концепції. Адже саме від рівня промоції підприємства значною мірою залежить рівень обізнаності широкого кола клієнтів щодо продукції підприємства та її впізнаваності на ринку. Промоційна складова фактично формує рівень сприйняття ринком самого підприємства та його маркетингової політики.

Загалом побудова ефективної маркетингової стратегії підприємства, на нашу думку, можлива лише на основі системної реалізації усіх компонентів запропонованої вище концептуальної моделі, яка забезпечує активне впровадження CRM-концепції.

Література

1. Економічна енциклопедія. – В 3-ох т. / відп. ред. С.В. Мочерний. – К. : Вид. центр "Академія". – 2001. – Т. 2. – 848 с.
2. Івануса А.В. Особливості формування товарної стратегії меблевих підприємств / А.В. Івануса, С.В. Мостовик // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.7. – С. 172-176.
3. Мельник Д.Л. Маркетингова стратегія підприємства / Д.Л. Мельник. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vchnu/ekon/2009_3_1/pdf/213-219.pdf.
4. Ivanusa A.V. Ecological aspects of formation of marketing strategies furniture enterprises / A.V. Ivanusa, V.B. Zagornyak // Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість : міжвідомчий наук.-техн. зб. – Львів : Вид-во НЛТУ України. – 2012. – Вип. 38. – С. 167-170.

Ивануса А.В., Холявка В.З. Особенности формирования маркетинговой стратегии мебельных предприятий

Представлены основные аспекты формирования маркетинговой стратегии предприятий. Предложена концептуальная модель формирования маркетинговой стратегии мебельного предприятия на базе CRM-концепции, которая органически объединяет ряд компонентов (товарную стратегию, сбытовую стратегию, ценовую стратегию, PR стратегию)

Ключевые слова: маркетинговая стратегия, товарная стратегия, сбытовая стратегия, ценовая стратегия, PR-стратегия.

Ivanusa A.V., Kholiyavka V.Z. The peculiarities of the formation of the marketing strategy of furniture enterprises

The main aspects of the formation of the marketing strategy are presented. A conceptual model of building a marketing strategy for a furniture enterprise on the basis of CRM – concept is offered, which combines a number of constituent components (the commodity strategy, the sales strategy, the pricing strategy, the PR strategy).

Keywords: the marketing strategy, the commodity strategy, the sales strategy, the pricing strategy, the PR strategy.

УДК 332.4

В.М. Гадайчук¹

НЕДОЛИКИ ПРОВЕДЕННЯ НОРМАТИВНОЇ ГРОШОВОЇ ОЦІНКИ ЗЕМЕЛЬ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Обґрунтовано положення щодо проблем нормативної грошової оцінки земель населених пунктів в умовах ринкових відносин, наведено конкретні приклади неузгодженості показників нормативної грошової оцінки земель населених пунктів з динамікою економічних процесів, обґрунтовано наслідки негативного впливу на економічний розвиток регіону. Запропоновано напрями вдосконалення існуючої методики нормативної грошової оцінки земель населених пунктів. Зміни умов землекористування та перехід економіки країни на ринкові засади, що обумовлює капіталізацію природних ресурсів, потребує перегляду існуючих підходів до оцінювання земельних ресурсів та ліквідацію впливу неправильної оцінки на систему економічного розвитку населених пунктів, регіонів та держави загалом.

Ключові слова: нормативна грошова оцінка земель населених пунктів, економічний розвиток регіону, капіталізація, земельна рента, плата за землю, економічна діяльність.

Наразі триває процес роздержавлення земель, який активно розвивається в межах земель населених пунктів. Перехід економіки держави на ринкові засади потребує включення всіх природних ресурсів в економічний, ринковий обіг. Проблема капіталізації природних ресурсів є актуальною, особливо у сфері земельних ресурсів. Показники нормативної грошової оцінки земель істотно відрізняються від їх реальної вартості. Це позначається на ефективності системи оподаткування та орендних відносин у сфері землекористування. При цьому ми втрачаємо можливість комплексно оцінити природно-ресурсний потенціал регіону. Це призводить до зниження ефективності управління та ефективності охоронних заходів, також позначається на інвестиційній привабливості регіонів.

Драпівковський і Іванова у своїй статті, щодо масової оцінки міських земель, зазначають, що така розбіжність призвела до завищення розмірів земельного податку та орендної плати, що вкрай негативно відображається на розвитку інвестиційних процесів у регіонах, неточностей в системі державного оподаткування. І нарешті, у чинному Наказі "Про Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів [1] виявляємо можливості для отримання упереджених результатів, що спричиняє негативне ставлення до оподаткування міських земель загалом [2].

Проблеми достовірності нормативної грошової оцінки земель населених пунктів ігнорувати і відкладати не можна. Оскільки цілком зрозуміло, який негативний вплив це завдає економіці регіонів, стратегії регіонального розвитку і держави загалом.

Актуальність теми. Неефективність існуючої методики проведення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів призводить до негативних явищ у процесі економічного розвитку регіонів. Існуюча методика проведення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів хоч і враховує класифікацію земель і покликана для регулювання управлінських рішень, оподаткування не враховує особливості видів економічної діяльності, що відбу-

¹ Пров. економіст відділу сталого землекористування – Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАНУ

вається шляхом використання земель певного функціонального призначення. Методика визначення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів є неповною без введення в неї ринкових показників землекористування населених пунктів і регіонів, тобто потребує вдосконалення в заданому напрямі.

Постановка проблеми. Втілення економічного механізму передбачає встановлення розмірів сплати за землю та принципів її диференціації, методів оцінювання вартості землі і процедур стягнення сплати за її використання. [3] На сьогодні цей механізм не діє повною мірою.

Згідно з Наказом "Про Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів", у визначенні нормативної грошової оцінки земель населених пунктів враховується коефіцієнт Кф – коефіцієнт функціонального використання земельної ділянки: земель промисловості; земель житлової забудови; земель досліджень та розробок; земель гірничої промисловості та гірничих розробок; земель комерційного використання; земель громадського призначення; земель транспорту та зв'язку; земель технічної інфраструктури та інших.

Цілком логічним є взаємозв'язок між вартістю на землі того чи іншого функціонального призначення, на яку безпосередній вплив має коефіцієнт Кф, зазначений в "Порядку нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів" [1], вартість 1 м² земель економіко-планувальної зони та показниками доходу від відповідних видів економічної діяльності в регіоні. Це виходить з поняття капіталізації земельних ресурсів, яка означає фактично комерційне використання землі з метою отримання прибутку. Частина цього прибутку має у вигляді плати за землю надходити головним чином на охорону земель, ведення робіт з землеустрою, державного земельного кадастру, відшкодування збитків землевласникам і землекористувачам, якість земель яких погіршилися не з вини зазначених суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми оцінки земель і використання її результатів для підвищення ефективності управління досліджено в наукових працях таких вчених: С.П. Войтенка, В.В. В'юна, Г.Ю.М. авриленка, А.С. Даниленка, Д.С. Добряка, І.Б. Іванової, В.М. Іващенко, О.П. Канаша, Ю.О. Карпінського, М.Г. Лихогруда, В.І. Лялька, Ю.М. Манцевича, С.Ю. Маркова, С.Г. Могильного, Ю.М. Палехи [5], О.Я. Панчука, Ю.В. Поліщука, А.Я. Сохничка, О.І. Сингаївської, М.Г. Ступіня, П.Г. Черняги, О.І. Драпиковського [2]. Серед численних зарубіжних публікацій з теорії сучасного кадастру виділяються праці І. Хенсена, І. Кауфмана, Г. Ларсона та ін.

Виклад основного матеріалу. Згідно зі статтею 64-69 Бюджетного кодексу України до доходів, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються під час визначення обсягів міжбюджетних трансфертів, включаються податки і збори (обов'язкові платежі), зокрема з метою забезпечення реалізації спільних соціально-економічних і культурних програм до бюджетів АР Крим та обласних бюджетів зараховуються:

- Податок з доходів фізичних осіб, що сплачується на відповідній території у розмірі 25 %
- Плата за землю, що сплачується на відповідній території в розмірі 25 %

- Плата за ліцензії на впровадження певних видів господарської діяльності, що видаються АР Крим та облдержадміністраціями.

До районних бюджетів зараховуються:

1. Податок з доходів фізичних осіб, що сплачується на території сіл, селищ та міст районного значення та їх об'єднань в розмірі 50 %.
2. Плата за землю в розмірі 15 %

Плата за землю в межах території населеного пункту встановлюється відповідно до документації з нормативної грошової оцінки земель населеного пункту. Отже, існуючі недоліки методики проведення нормативної грошової оцінки земель населеного пункту формують систему неефективності оподаткування земель, що негативно відображується на місцевих бюджетах та економіці регіону загалом [4].

Земельна рента й орендна плата є загальною економічною основою будь-якого суспільства. Кошти від її сплати є одним із джерел поповнення державного бюджету і передусім мають бути спрямовані на заходи з охорони та відтворення земель, ведення державного земельного кадастру, здійснення землеустрою та моніторингу земель, проведення земельної реформи та розвитку інфраструктури населених пунктів. Досвід показує, що плата за землю передусім надходить до місцевих бюджетів. Такий підхід дає змогу ефективніше використати можливості цього податку щодо раціоналізації землекористування, врахування регіональних, місцевих особливостей використання земель різного цільового призначення, надання прав органам місцевого самоврядування.

З розвитком економічних відносин, питання ефективного державного оподаткування та процедури плати за землю істотно актуалізувалося. За даними Державного земельного агентства, станом на 1 жовтня 2012 р. нормативну грошову оцінку земель проведено у 28 872 населених пунктах, що становить 96,9 % від їх загальної кількості. На 100 % первинну нормативну грошову оцінку земель проведено у Києві та Севастополі, а також населених пунктах Волинської, Донецької, Запорізької, Київської, Одеської, Рівненської, Сумської, Черкаської і Львівської областей. На сьогодні проведення первинної нормативної грошової оцінки земель населених пунктів потребують 922 населені пункти (3,1 % від їх загальної кількості).

Рентний підхід до економічної оцінки земельних ресурсів вважають найбільш об'єктивним, оскільки кращі ресурси отримують вищу оцінку за однакових витрат. Грошова оцінка земель населених пунктів, як і оцінка інших категорій земель, ґрунтується на рентному підході. Законодавчо це відображено в Законі України "Про плату за землю", стаття 1 якого визначає грошову оцінку як капіталізований рентний дохід із земельної ділянки.

Рентний дохід від земельних ділянок розташованих у межах населених пунктів утворюється під дією таких чинників: зручності місце розташування ділянки у загальнодержавній, регіональній і локальній системах розселення, та рівня облаштування ділянки. До показників, що визначають рівень облаштування ділянки, належать: облаштування його території та якості земель з урахуванням природно-кліматичних та інженерно-геологічних умов, архітектурно-ландшафтної та історико-культурної цінності, екологічного стану, функціонального використання земель.

На прикладі міста Керч АР Крим розглянемо важливість основних факторів впливу на формування земельної ренти. У будь-якому населеному пункті рентний дохід передусім виникає внаслідок інфраструктурного облаштування території населеного пункту та переваг місця розташування відносно розміщення робочої сили та ринків збуту. Це визначено законом "Порядком про проведення нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів" [1].

Процес рентоутворення в межах населених пунктів відбувається, зазвичай, на достатньо великій внутрішньо неоднорідній території. На недоліки або переваги розміщення об'єкта в тому чи іншому населеному пункті вказує середня вартість одного квадратного метра землі.

$$Ц_H = \frac{B \cdot H_P}{H_K} \cdot K_\Phi \cdot K_M, \quad (1)$$

де: $Ц_H$ – грошова оцінка одного квадратного метра земельної ділянки, грн; B – витрати на освоєння та облаштування території в розрахунку на квадратний метр; грн; H_P – норма прибутку (6 %); H_K – норма капіталізації (3 %); K_Φ – коефіцієнт, який характеризує функціональне використання земельної ділянки (під житлову та громадську забудову, для промисловості, транспорту тощо); K_M – коефіцієнт, який характеризує місце розташування земельної ділянки.

В умовах розвитку ринку земель необхідним стає врахування впливу попиту і пропозиції на ринку з функціональним використанням ділянки. Існуюча методика нормативної грошової оцінки населених пунктів ігнорує ринкові показники землекористування, а також економічні показники, що мають безпосередній зв'язок зі системою землекористування.

В основі визначення нормативної грошової оцінки земель населених пунктів лежить економіко-планувальне зонування території. Розрахунок вартості за економіко-планувальними зонами складають другий етап розрахунку нормативної грошової оцінки земель населеного пункту. Головним в земельно-оціночній структуризації є встановлення відносної однорідності території за рентоутворюючими факторами, які впливають на потенційну прибутковість та інші соціально-економічні переваги від використання земель населеного пункту. Дотримання цього принципу гарантує врахування рентоутворюючої природи окремих елементів території на різних ієрархічних рівнях: від населеного пункту загалом до земельної ділянки зокрема.

У межах населеного пункту базова вартість одного квадратного метра земель диференціюється на економіко-планувальні зони, які встановлюються на основі економічної оцінки території, з урахуванням таких чинників:

- неоднорідності функціонально-планувальних якостей території;
- доступності до центру, місць концентрації трудової діяльності, центрів громадського обслуговування, місць масового відпочинку;
- рівня інженерного забезпечення та благоустрою території;
- рівня розвитку сфери обслуговування населення;
- екологічної якості території;
- привабливості середовища;
- різноманітності місць докладання праці.

Необхідним є систематичне оновлення даних економіко-планувального зонування населених пунктів. Це обумовлено швидким розвитком інфраструктури міста і змінами цільового призначення ділянок та екологічної якості земель. На прикладі міста Керч АР Крим показано наскільки важливим для оцінювання земельних ділянок є економіко-планувальне зонування території міста і залежне від нього оціночне районування. У межах міста виділено 25 економіко-планувальних зон, вартість яких варіюється від 104.27 до 332.08 грн за m^2 (рис. 1).

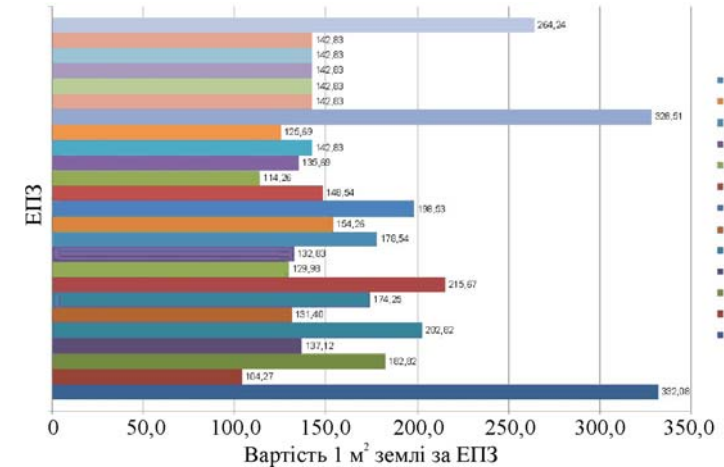

Рис. 1. Вартість 1 м² землі м. Керч АР Крим за економіко-планувальними зонами

Таку варіацію цін ми пояснюємо дією відповідних чинників. Якщо в випадку найвищої за вартістю 1 м² першої економіко-планувальної зони ми бачимо взаємодію всіх чинників, тобто функціональне використання земель, високі показники регіонального, зонального та локального коефіцієнтів, то вартість 1 м² землі в межах 25 економіко-планувальної зони, на величину якої передусім вплинув курортний статус конкретної території. Проаналізувавши вартість 1 м² земель в розрізі економіко-планувальних зон, виявили таку варіативність показника вартості земель житлового будівництва по районах міста ми розробили діаграму, що показує вартість земель житлової забудови та земель промисловості (рис. 2).

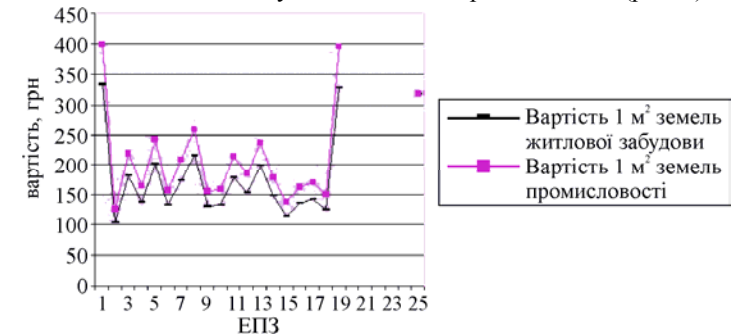

Рис. 2. Вартість 1 м² земель міста різного функціонального призначення м. Керч за ЕПЗ

Як бачимо з графіка, перша і дев'ятнадцята економіко-планувальні зони мають найвищу вартість 1 м² земель житлової забудови та промисловості, що безперечно співвідноситься з ціною 1 м² землі за економіко-планувальними зонами загалом. Отже, фактор наявності забудови та місць докладання праці є визначальними для визначення вартості земельних ділянок.

Закон України "Про оцінку земель" визначає підстави для проведення нормативної грошової оцінки земельних ділянок. Ними є рішення органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування та договір, що укладають зацікавлені особи в порядку, встановленому законом. При цьому нормативна грошова оцінка земельних ділянок несільськогосподарського призначення проводиться не рідше одного разу у 5-7 років. Тобто вартість 1 м² земель того чи іншого використання згідно матеріалам нормативної грошової оцінки залишається сталою впродовж наступних 5-7 років.

Ми вважаємо, що така довгострокова дія показників нормативної грошової оцінки земель населених пунктів не збігається з тенденціями розвитку ринку міста, регіону, держави. Перехід економіки країни на ринкові засади, на нашу думку, зумовлює виникнення максимально повної економічної системи та злагодженої дії всіх її компонентів. Стає цікавою тенденція розвитку ринку нерухомості та промислових ринків.

Наступний графік зображує динаміку обсягу реалізації продукції промисловості та будівництва в період 2000, 2005, 2007, 2008, 2009, 2010 рр. по регіону (рис. 3). При цьому, спираючись на дані статистичної звітності, ми вирахували, що питома вага обсягу реалізації продукції промисловості та будівництва Керчі в загальному обсязі реалізації продукції за цими видами економічної діяльності регіону становить 8.4.% р. [6].

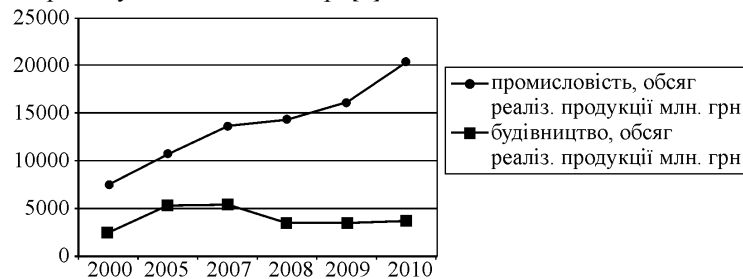

Рис. 3. Обсяг реалізованої продукції промисловості і будівництва в період 200-2010 рр. АРКрим

Як бачимо, показники будівництва регіону з 2009 по 2010 рр. мають незначне підвищення, проте обсяги реалізації продукції промисловості істотно підвищились. На нашу думку, це не може не стосуватися оподаткування земель промисловості, доходи з використання яких набули тенденції зростання. Водночас, порівнюючи та аналізуючи з нормативної грошовою оцінкою щодо вартості 1 м² земель промисловості, робимо висновок, що ця тенденція не позначилася на нормативній грошовій оцінці земель міста, а виходячи з цього, і на оподаткуванні земель також.

Тобто діюча на сьогодні методика визначення нормативної грошової оцінки земель міста не здатна пристосовуватися під ринкові перетворення зі швидкістю, яку вимагають зміни кон'юнктури ринку. Система економічного розвитку регіону порушується, з'являється розбіжність між доходом та оподаткуванням. Це зумовлено відсутністю в методиці нормативної грошової оцінки земель населених пунктів ринкових показників. Також знижується якість показників інвестиційної привабливості територій, що вкрай важливо в умовах ринкової економіки. Ю.М. Палеха в монографії економіко-географічні аспекти формування вартості населених пунктів надає дані між розривом показників нормативної грошової оцінки населених пунктів та їх інвестиційною привабливістю регіонів станом на 2006 р. [5].

Висновки. Проведені нами дослідження дають змогу зробити висновок, що на сьогодні процедура проведення нормативної грошової оцінки земель не відповідає тенденціям економічного розвитку регіону, що негативно позначається на його комплексній оцінці. Засновуючись на основних показниках нормативної грошової оцінки земель населених пунктів: показників місця розташування населеного пункту в загальнодержавній, регіональній і місцевій системах виробництва та розселення, облаштування його території та якості земель з урахуванням природно-кліматичних та інженерно-геологічних умов, історико-культурної й архітектурно-ландшафтною цінності, екологічного стану, функціонального використання земель, методика визначення нормативної грошової оцінки міста не передбачає застосування показників розвитку та зміни кон'юнктури ринку. Це призводить до розбіжності між показниками нормативної грошової оцінки земель населених пунктів та їх реальною вартістю, що водночас знижує можливість комплексної оцінки територій та інвестиційну привабливість регіонів, не дає змоги формування економічного циклу. Особливо чітко розбіжності цих показників спостерігаються на землях житлової забудови та промисловості.

Література

1. Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів затверджений Наказом Держкомзему України, Мінагрополітики України, Мінбудархітектури України, Української академії аграрних наук від 27.01.2006 р., № 18/15/21/11, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 5 квітня 2006 р., № 388/12262 // Офіційний вісник України. – 2006. – № 15. – Ст. 1133.
2. Драпівський О.І. Територіальна диференціація цінності міських земель / О.І. Драпівський, І.Б. Іванова // Географічна наука і освіта в Україні : зб. наук. праць / гол. ред. Я.Б. Олійник. – К. : Вид-во "Фітосоціоцентр", 2000. – С. 36.
3. Опара В.М. Методичні вказівки по грошовій оцінці земель населеного пункту різного функціонального призначення / В.М. Опара, Р.Ю. Помаз. – Харків : Вид-во ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – 60 с.
4. Бюджетний кодекс України: Чинне законодавство зі змін, та допов. станом на 20 липня 2005 р. (відповідає офіц. текстові). – К. : Вид-во А.В. Паливода, 2005. – 84 с. – (Кодекси України).
5. Палеха Ю.М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів / Юрій Миколайович Палеха. – К. : Вид-во "Профі", 2006. – 324 с.
6. Статистичний щорічник Автономної Республіки Крим за 2011 рік / Головне управління статистики в Автономній Республіці Крим, 2012. – Ч. II. – 557 с.

Гадайчук В.М. Недостатки проведения нормативной денежной оценки земель населенных пунктов в условиях рыночной экономики

Раскрыты проблемы нормативной денежной оценки земель населенных пунктов в условиях рыночной экономики, приведены конкретные примеры несогласованности по-

казателей нормативной денежной оценки земель населенных пунктов с динамикой экономических процессов, обоснованы последствия негативного влияния на экономическое развитие региона. Предложены направления совершенствования существующей методики нормативно-денежной оценки земель населенных пунктов. Изменения условий землепользования и переход экономики страны на рыночные принципы, что обуславливает капитализацию природных ресурсов, требует пересмотра существующих подходов к оценке земельных ресурсов и ликвидации влияния неправильной оценки на систему экономического развития населенных пунктов, регионов и государства в целом.

Ключевые слова: нормативная денежная оценка земель населенных пунктов, экономическое развитие региона, капитализация, земельная рента, плата за землю, экономическая деятельность.

Gadichuk V.M. Disadvantages of the normative value of land settlements in a market economy.

The article reasoned position on the problems of normative monetary evaluation of land settlements in market conditions, specific examples of inconsistencies are indicators of the normative value of land settlements with the dynamics of economic processes sound effects negative impact on the economic development of the region. Directions for improving existing methods of normative monetary evaluation of land settlements. Changes in the conditions of land use and the transition to market economy principles, hence the capitalization of natural resources requires a review of existing approaches to the evaluation of land resources and the elimination of incorrect assessment of the impact on the system of economic development towns, regions and the state as a whole.

Keywords: normative monetary evaluation of land settlements, economic development of the region, capitalization, land rent, land tax, economic activity.

УДК 339.133:336.77.067.21 **Фін. аналітик М.Б. Заблоцький, канд. екон. наук – Українська аграрна асоціація, м. Київ**

МОДЕЛЬ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ І ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ГРОШОВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Представлено модель національного ринку як сукупну пропозицію обсягу натурального продукту і ціни одиниці продукту та обсягу грошової суми, необхідної для обігу товарів, робіт і послуг на ринку. Обґрунтовано механізм формування пропозиції грошей і взаємодії ринків. Висвітлено вплив грошової пропозиції на макроекономічні імпульси в економіці України за умови застосування регулятивної концепції зростання сукупного попиту. Поставлено питання застосування регулятивної концепції стимулювання зростання інвестицій, обсягу натурального продукту та адекватної кількості грошей.

Ключові слова: національний продукт, натуральний продукт, ціна продукту, грошовий обіг, рівновага ринку, сукупний попит, регулювання ринку.

Постановка проблеми. Економічна система будь-якої країни виражає систему взаємозв'язаних ринків: фінансового – $Kp = vM$, де K – кількість фінансового капіталу, p – ціна одиниці капіталу, M – кількість (сума) грошей, необхідних для обігу капіталу [4, с.6], праці – $Lp = vM$, де L – кількість зайнятих працівників, p – ціна праці одного зайнятого [3, с.166-170], товарного, або національного ринків – $Qp = vM$, де Q – кількість виробленого і запропонованого товару та робіт і послуг на споживчому ринку, p – ціна одиниці товару, робіт і послуг [4, с.6]. Фінансовий ринок і ринок праці хоч є самостійними ринками, але вони тісно взаємопов'язані з товарним ринком, тобто обслуговують його і значною мірою залежні від ефекту його функціонування. Тому товарний ринок

справедливо можна назвати національним ринком, який визначає характер функціонування інших суміжних з ним ринків.

Модель національного ринку показує, що пропозиція товару, робіт і послуг визначає відповідно пропозицію фінансового капіталу та праці, а також пропозицію грошей для їх обігу на ринках. Питання полягає в тому, щоби пропозиції товарів, робіт, послуг, капіталу і праці за їх ціною відповідали пропозиції грошей у такому співвідношенні до них, за якого ринки будуть зрівноважені, а ціни незмінні. Товари, роботи, послуги, капітал, праця є натуральними величинами, виражають реальний стан відтворення виробництва, а гроші виражають їхню вартість і є еквівалентом їх вартості. Регулятором пропозиції товарів, робіт, послуг, капіталу та праці є уряд, а грошей – Національний банк України. Їхні рішення і дії мають бути спрямовані на встановлення рівноваги між пропозицією товарів, робіт, послуг, капіталу, праці та пропозицією грошей, яка одночасно є попитом, тобто грошовою формою національного доходу.

Дослідження і публікації з проблеми. Питання обсягу виробництва і грошової пропозиції з погляду регулювання рівноваги ринку турбувало учених ще періоду становлення економічної теорії загалом. Зокрема Дж. С. Мілля досліджував відношення попиту і пропозиції до вартості, А. Маршалл – тимчасову рівновагу попиту і пропозиції, К.Р. Макконнелл і С.Л. Брю – загальну рівновагу, Г.Н. Манків – моделювання макроекономічних імпульсів фінансового та товарного ринків. Чимало українських дослідників ринку теж досліджують цю складну проблему, зокрема монетарну трансмісію – Є.В. Алімпієв, ефективність монетарно- трансмісійного механізму – А.В. Ставицький, В.Р. Хом'як та ін. Проте українські ринки досі перебувають у стані хронічної депресії. Однією з причин може бути недосконала грошова й інвестиційна політика основних регуляторів руху грошей та інвестицій.

Метою статті є розкрити механізм формування грошової пропозиції загалом і її вплив на макроекономічні імпульси в Україні.

Виклад основного матеріалу. Національний ринок і його сегменти представляють, з одного боку, сукупний обіг натурального продукту у його фізичних вимірах, з іншого, зустрічний рух грошових сум, які виражають цінові показники відповідних видів продуктів. Завдання регуляторів, тобто Національного банку і уряду України полягає в тому, щоби пропорції продукту і грошей рухалися у співвідношенні, яке забезпечує незмінність та стабільність цін на ринках.

Механізм формування пропозиції грошей і взаємодії ринків. Гроші є сукупністю активів, що використовують при укладанні капітало- чи товарообмінних угод. Вони формують фінансові й товарні потоки і визначають зміст грошової та бюджетної політики [1, с. 215-227]. Перелік активів, які включають у склад грошової пропозиції (маси), чітко не визначений. Він достатньо широкий і зведений в агрегати. В Україні грошові агрегати – зобов'язання депозитних корпорацій перед іншими секторами економіки, крім сектору загального державного управління та інших депозитних корпорацій. Грошовий агрегат M_0 – включає готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями. Грошовий агрегат M_1 – грошовий агрегат M_0 та переказні депозити в національній валюті. Грошовий агрегат M_2 – грошовий агрегат M_1 та переказні депозити в іноземній валюті й інші депозити. Грошовий агрегат M_3 – грошовий агрегат M_2 та